

PAST	PRESENT	FUTURE
<i>to be-was/were</i>	<i>to be-am/is/are</i>	-
-	<i>to have got</i>	-
<i>could</i>	<i>can</i>	-
<i>There was/were</i>	<i>There is/are</i>	-
Past Simple	Present Simple	Future Simple
Past Continuous	Present Continuous	Future Continuous

PRESENT

to be- Być

Zdanie twierdzące:	→ Osoba + <i>am / is / are</i> + reszta zdania.
Pytanie ogólne- Czy? (inwersja):	Q. <i>Am / Is / Are</i> + osoba + reszta zdania?
Pytanie szczegółowe (ze słówkiem pytającym):	Q. <u>Słówko pytające</u> + <i>am / is / are</i> + osoba + (reszta zdania)?
Przeczenie:	N. Osoba + <i>am / is / are</i> + not + reszta zdania.
Krótką odpowiedź twierdzącą:	A. Yes, osoba + <i>am / is / are</i> .
Krótką odpowiedź przeczącą:	A. No, osoba + <i>am / is / are</i> + not.

to have got- mieć

Zdanie twierdzące	Osoba + <i>have got / has got</i> + reszta zdania
Pytanie ogólne- Czy? (inwersja)	<i>Have / Has</i> + osoba + <i>got</i> + reszta zdania?
Pytanie szczegółowe (ze słówkiem pytającym)	<i>Słówko pytające</i> + <i>have / has</i> + osoba + <i>got</i> + (reszta zdania)?
Przeczenie	Osoba+ <i>haven't got / hasn't got</i> + reszta zdania have <u>not</u> got / has <u>not</u> got
Krótką odpowiedź twierdzącą przeczącą:	Yes, osoba+ <i>have / has</i> No, osoba+ <i>haven't / hasn't</i>

PAST

To Be- Być

Zdanie twierdzące:	→ Osoba + <i>was/were</i> + reszta zdania.
Pytanie ogólne- Czy?:	Q. <i>Was/Were</i> + osoba + reszta zdania?
Pytanie szczegółowe (ze słówkiem pytającym):	Q. <u>Słówko pytające</u> + <i>was/were</i> + osoba + (reszta zdania)?
Przeczenie:	N. Osoba + <i>was/were</i> + not + reszta zdania.
Krótką odpowiedź twierdzącą:	A. Yes, osoba + <i>was/were</i> .
Krótką odpowiedź przeczącą:	A. No, osoba + <i>was/were</i> + not.

L. poj.

1. I was
2. You were
3. He, she, it was

L. mn.

1. We were
2. You were
3. They were

PRESENT

Present Simple

1. Budowa

Zdanie twierdzące	Osoba + czasownik (3 os. l.poj.: -s/-es) + reszta zdania. <i>She loves him.</i>
Pytanie ogólne- czy?	Do/Does + osoba + czasownik + reszta zdania? <i>Does she love him ?</i>
Pytanie szczegółowe	Sl. Pyt. + do/does + osoba + czasownik + (reszta zdania)? <i>Who does she love?</i>
Przeczenie	Osoba + don't/doesn't + czasownik + reszta zdania. <i>She doesn't love him .</i>
Krótką odpowiedź twierdząca przecząca:	Yes, osoba + do/does No, osoba + don't/doesn't

2. Użycie:

Używamy gdy mówimy o:

- Czynnościach stałych, niezmiennych, faktach i prawach natury *e.g. I live in Poznan.*
- Czynnościach rutynowych, nawykach i przyzwyczajeniach *e.g. I always get up at 7.*
- Preferencjach i emocjach (love, like, hate, mind, think) *e.g. I love her.*

3. Charakterystyczne określniki

- a) Przysłówki częstotliwości, które stawiamy pomiędzy osobą a czasownikiem
always-zawsze/ usually-zazwyczaj/ often-często /sometimes-czasami /seldom-rzadko /never-nigdy
- b) *every day/week/month/year- każdego...* (na końcu zdania)
- c) *once/twice/three times a day/a week/a month/ a year- raz/dwa razy/trzy razy w ...* (na końcu zdania)

PRESENT CONTINUOUS - CZAS TEAŻNIEJSZY CIĄGŁY

I. BUDOWA

Zdanie twierdzące	Osoba + am/is/are + czasownik- ing + reszta zdania
Pytanie ogólne- Czy? (inwersja)	Am/Is/Are + osoba + czasownik- ing + reszta zdania?
Pytanie szczegółowe (ze słówkiem pytającym)	Słówko pytające + am/is/are + osoba + czasownik- ing + (reszta zdania)?
Przeczenie	Osoba + am/is/are + not + czasownik- ing + reszta zdania
Krótką odpowiedź twierdząca przecząca:	Yes, osoba + am/is/are No, osoba + am/is/are + not

II. UŻYCIE

- Używamy, gdy mówimy o czynności wykonywanej w tym momencie, w chwili obecnej, teraz.
- Gdy opisujemy obrazek
- Mówiąc o zaplanowanej czynności, która z pewnością wydarzy się w przyszłości - 100%

III. CHARAKTERYSTYCZNE OKREŚLNIKI

**now- teraz *at the moment- w tym momencie *at present- obecnie *Look!-Popatrz *Today-Dziś *This...-tego*

PRESENT PERFECT

Zdanie twierdzące	Osoba + have/has + czasownik(III f./-ed;-d) + reszta zdania.
Pytanie ogólne- (Czy?)	Have/Has + osoba + czasownik(III f./-ed;-d) + reszta zdania?
Pytanie szczegółowe	<i>Słowo pyt.</i> + have/has + osoba + czasownik(III f./-ed;-d)?
Przeczenie	Osoba + haven't / hasn't + czasownik(III f./-ed;-d) + reszta zdania
Krótką odp. twierdząca przecząca:	Yes, osoba+ have / has No, osoba+ haven't / hasn't

UŻYCIE & CHARAKTERYSTYCZNE OKREŚLINIKI

- Gdy mówimy o czynnościach, wydarzeniach w przeszłości ale nie podajemy **KIEDY** one miały miejsce. Interesuje nas fakt, że coś się wydarzyło a nie czas; głównie mówiąc o doświadczeniach życiowych
 - Ever**-kiedykolwiek→Pytania eg. Have you **ever** read Hamlet?
 - Never**-nigdy→Przeczenia eg. I have **never** read Hamlet (**before**- wcześniej).
- Gdy mówimy o czynnościach przeszłych, a skutki odczuwamy teraz
 eg. He has opened the window (the window is opened, it's cold)
 eg. She has cut her hair (she has got short hair)
- Od jak dawna trwa jakaś czynność, stan
 - For**-przez jakiś okres (2 hours; weeks; days; years; months)
 - Since**-od jakiegoś punktu zwrotnego (2 o'clock; Monday; July; 1999; winter)
 - How long?**-jak długo→Pytania eg. How long have you known Ann?
- Gdy mówimy o czymś co zdarzyło się przed chwilą, nie dawno
 - Just**-właśnie→ Twierdzenia (po „have”)
 - Already**-już→Twierdzenia (po „have”)
 - Yet**-jeszcze, już→Pytania i przeczenia (na końcu zdania)
 - Lately**←ostatnio→**Recently** (na końcu zdania)
 - So far**- dotychczas
 - This**-tego (morning, week, month) / **today**- dziś
 - How many times?**-ile razy
 eg. They have **already / just** finished the lesson.
 Q. Have they finished the lesson **yet**?
 N. They haven't finished the lesson **yet**.

 eg. I have met Ann **this** morning-morning still lasts
 eg. I have **lately** met a lot of people or I have met a lot of people **recently**
- O ludziach, którzy żyją i coś osiągnęli-mogą nadal osiągać
 eg. Britney Spears has recorded a lot of great songs.

PRESENT PERFECT CONTINUOUS

Zdanie twierdzące	Osoba + have/has + been + czasownik-ing + reszta zdania.
Pytanie ogólne- (Czy?)	Have/Has + osoba + been + czasownik-ing + reszta zdania?
Pytanie szczegółowe	<i>Słowo pyt.</i> + have/has + osoba + been + czasownik-ing ?
Przeczenie	Osoba + haven't / hasn't + been + czasownik-ing + reszta zdania
Krótką odp. twierdząca przecząca:	Yes, osoba + have / has No, osoba + haven't / hasn't
Użycie	Używamy, gdy mówimy o czynności, która rozpoczęła się w przeszłości i trwa do chwili obecnej, bądź właśnie się zakończyła; podkreślamy długość trwania danej czynności a nie jej wynik/skutek. Tzw. 'rezultat' jest często pokazany na osobie. e.g. I've been painting all day long. I'm tired and dirty .
Określniki	* for - przez * since - od * all...- cały... How long...?- jak długo...?

PAST

PAST SIMPLE - CZAS PRZESZŁY DOKONANY

I. BUDOWA

Zdanie twierdzące	Osoba + czasownik (-ed/-d; II f.) + reszta zdania
Pytanie ogólne- Czy?	Did + osoba + czasownik (I f.) + reszta zdania?
Pytanie szczegółowe (ze słówkiem pytającym)	<u>Słówko pytające</u> + did + osoba + czasownik (I f.) + (reszta zdania)?
Przeczenie	Osoba + didn't + czasownik (I f.) + reszta zdania
Krótką odpowiedź twierdząca przecząca:	Yes, osoba + did No, osoba + didn't

II. UŻYCIE

- ✚ Używamy mówiąc o czynnościach przeszłych wiedząc KIEDY dana sytuacja miała miejsce
- ✚ Coś czego już nie robimy, dawne nawyki, przyzwyczajenia
- ✚ Mówiąc o ludziach, którzy już nie żyją i ich dokonaniach

III. CHARAKTERYSTYCZNE OKREŚLNIKI

*yesterday=wczoraj *ago=temu: 2 years ago *last=ostatniego: last;week;month;year *in January; on Thursday; at 3

PAST CONTINUOUS- CZAS PRZESZŁY CIĄGLY

I. BUDOWA

Zdanie twierdzące	Osoba + was/were + czasownik- ing + reszta zdania
Pytanie ogólne- Czy? (inwersja)	Was/Were + osoba + czasownik- ing + reszta zdania?
Pytanie szczegółowe	<u>Słówko pytające</u> + was/were + osoba + czasownik- ing + reszta zdania?
Przeczenie	Osoba + was/were + not + czasownik- ing + reszta zdania
Krótką odpowiedź twierdząca przecząca:	Yes, osoba + was/were No, osoba + was/were + not

II. UŻYCIE

- ♦ **gdy mówimy o czynności przeszłej - ciągłej tj. wykonywanej przez jakiś określony czas w przeszłości**
e.g. *She was having a shower at 7 yesterday*
- ♦ **gdy chcemy powiedzieć, że dwie lub więcej czynności ciągłych były wykonywane w tym samym czasie w przeszłości**
e.g. *I was cooking dinner while/when my wife was ironing*
- ♦ **dla wyrażenia czynności dłuższej, która została przerwana przez czynność krótszą (Past Simple)**
e.g. *They were watching TV when (suddenly) somebody knocked on the door.*

III. CHARAKTERYSTYCZNE OKREŚLNIKI

*yesterday (morning)- wczoraj (rano) *all day long-cały dzień *while- podczas (Past Cont.) *when-kiedy (Past Simple/Cont.)

FUTURE

Future Simple

1. Budowa

Zdanie twierdzące	Osoba + will + czasownik + reszta zdania. <i>She will love him forever.</i>
Pytanie ogólne	Will + osoba + czasownik + reszta zdania? <i>Will she love him forever?</i>
Pytanie szczegółowe	Sl. Pyt. + will + osoba + czasownik + (reszta zdania)? <i>Who will she love forever?</i>
Przeczenie	Osoba + will + not + czasownik + reszta zdania. <i>She <u>will not</u> love him forever. = <u>won't</u></i>

2. Użycie

- ✚ Używamy, gdy decydujemy się na zrobienie czegoś **w chwili mówienia**
e.g. *I'm hungry so I will eat something.* → Co oznacza: *Jestem głodny, więc coś zjem.*
- ✚ Używamy, gdy **przewidujemy przyszłość nieopartą na żadnych dowodach**
e.g. *She will have three children.* → Co oznacza: *Ona będzie miała troje dzieci.*

3. Charakterystyczne określniki

tomorrow- jutro **next ...**- następnego **Maybe/Probably/Perhaps**- może **Certainly**- z pewnością
I'm sure- jestem pewny ;) **I hope**- mam nadzieję **I think**- myślę, uważam, sądzę

Future Continuous

1. Budowa

Zdanie Twierdzące→	Osoba + will + be + czasownik-ing + reszta zdania <i>She will be watching TV tomorrow at 5.</i>
Pytanie Ogólne→	Will + osoba + be+ czasownik-ing + reszta zdania? <i>Will she be watching TV tomorrow at 5?</i>
Pytanie Szczegółowe→	Sl. Pyt. + will + osoba + be+ czasownik-ing + reszta zdania? <i>What will she be doing tomorrow at 5?</i>
Przeczenie→	Osoba + will + not + be + czasownik-ing + reszta zdania. <i>She will not be watching TV tomorrow at 5.</i>

2. Użycie

- ✚ używamy mówiąc o czynności, która **będzie w trakcie wykonywania** w określonym momencie w przyszłości
e.g. *Don't phone tomorrow at 6. I'll be bathing my baby.*
- ✚ używamy, gdy **uprzejmie pytamy o czyjeś plany** na przyszłość (często prosząc o zrobienie czegoś dla nas)
e.g. *Will you be going to the market today? Can you buy me some apples?*

3. Charakterystyczne określniki

tomorrow- jutro **next(week, Monday...)**- następnego **this time tomorrow**- jutro o tej porze

Konstrukcja 'to be going to' - mieć zamiar

1. Budowa

Zdanie	Osoba + am/is/are going to + czasownik + reszta zdania.
Twierdzące→	<i>He is going to wash his car.</i>

Pytanie	Am/ Is/Are + osoba + going to + czasownik + reszta zdania?
Ogólne→	<i>Is he going to wash his car?</i>

Pytanie	Sl. Pyt. + am/is/are + osoba + going to + czasownik + reszta zdania?
Szczegółowe→	<i>What is he going to wash/do?</i>

Przeczenie→	Osoba + am/is/are + not + going to + czasownik + reszta zdania.
	<i>He is not going to wash his car.</i>

2. Użycie

✚ Używamy mówiąc o naszych **intencjach, planach** na przyszłość

e. g. *I'm going to visit Paris next year.*

→ Co oznacza, że: Mam zamiar/plan/intencje zwiedzić Paryż w przyszłym roku.

✚ Używamy, gdy **przewidujemy coś w oparciu o jakieś dowody**

e.g. *Look at those black clouds! It's going to rain.*

→ Co oznacza: Spójrz na te czarne chmury. Ma zamiar padać.